

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Csuj-Kolozsvár, St. Bar-
t. Pop. (Brassó)

Telefon:
és kiadóh
Zs. N. S.

Kéziratok
szerkesztő
rendők.
ad

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — — 150

1925 március Szerda 25

Csuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 70 szám

5685. Ádár 29

A halott jegyzőkönyv

Irtá David Lloyd George

Alábbi cikk az amerikai United Press
Association útján került a világsajtóba.

Legutóbbi cikkemben halálos biztonsággal
jósoltam meg, hogy Anglia nem fogja elfogadni
a genfi jegyzőkönyvet. Mindenesetre nem voltam
arra a rideg támadásra elkészülve, mellyel
Chamberlain a szó szoros értelmében letaglózta
ezt az ügyet. Előbb hatalmas csapással a földre
sujtotta, azután végigtáncolt még a hátán, mert
egy akart biztos lenni abban, hogy elvégezte-
tett. Ugylátszik, hogy ennek a módszernek a
barbársága sokkal kegyetlenebbül hatott, mint
maga a gyilkosság. Különösen a franciáknak
volt okuk csodálkozni, mert ők a kellemes
módszerekkel való gyilkosságokhoz vannak hoz-
zászokva. Amikor dr. Guillotin a forradalmi
konvent szíves figyelmébe ajánlotta híres talál-
mányát, ezekkel a szavakkal konferálta be in-
strumentumát: „Uraim, az én géppemmel egy
pillanat alatt letaglózom a fejüket anélkül, hogy
fájdalmat okoznék vele.”

Chamberlain ezzel szemben ugylátszik tul-
ságosan is sok fájdalmat okozott. Bunkójával
annyira össze-vissza hadonászott, hogy a nagy
csapkodásban egy jókora ütés a népszövetség-
nek is kijutott. Amikor felhívták erre a körülményre
a figyelmét, elcsodálkozott és mint gentleman —
mert hiszen az — sajnálkozását fejezte ki az
eset fölött és buzgón ragasztotta a flastromot az
önkezével okozott sebre.

Az eredmény az, hogy Nagybritannia és a
brit dominiumok olyan színben tűnnek fel,
mintha ők volnának a világ reakciós erőinek
vezérei és ők akadályoznák meg azt a törek-
vést, amely erőszak helyett jogszolgáltatással
akarja a nemzetközi vitás problémákat megoldani.
Franciaország pedig, a pillanatnyilag
ugyan földre sujtott, de mégsem végleg leti-
port döntőbíró és lefegyverzési gondolat
előharcosának pózában tetszeleg. Szinte látta
az ember, hogy a béke angyala, hogy futott
védelmet keresni egyenesen Briand karjai közé,
amikor Briand a póz sulyosságának teljes grá-
ciájával elhagyta a tárgyalótermet.

Mi azonban az igazság ebben a komplikáltan
összebonolyított históriában? A népszövetség ül-
sein egyetlen egyszer sem említették meg a jegyző-
könyv elleni valódi kifogásokat. De hogyan is
történhetett volna másképpen, mikor valamennyi
szónok óvatosan kerülte ama motívumoknak
megvilágítását, amelyek kormányának ebben a
kérdésben való álláspontját befolyásolták. Mik
hát mégis ezek az indokok? Franciaország,
Lengyelország, Csehszlovákia és Románia kitar-
tóan buzgólkodtak azon, hogy megnyerjék
Anglia segítségét a középeurópai status quo vé-
delmére. Az angol közvélemény ezzel szemben
szilárdan eltökélte magát arra, hogy egyetlen
katonáját sem fogja reszkirozni ama viszályko-
dások háborus eszközökkel való megoldására,
amelyek Kelet és Középeurópa bármelyik, po-
kollá változott, határán kibukkanhatnak. Ha
valaha Németország újra abba a hibába esne,
hogy Belgium, vagy Franciaország ellen hadba
szállana, akkor nem kételkedem benne, hogy
Anglia egész haderejével utját fogja állani a
támadónak. Ha azonban Lengyelország litvániai,
galíciai és fehéroroszországi annexiói miatt há-
boruba fog keveredni, úgy — legalább én azt
hiszem — egyetlen angol kormánynak sem lesz
nehézsége ahhoz, hogy kölcsönt kérjen az alsó-
háztól egy expedíció felszerelésére és Lengyel-
országot a szabadságukat visszakövetelő népek
ellen megvédi. Ugyanez vonatkozik Szilézia
határaitra is.

Ez az elgondolás eredményezte azt, hogy
Anglia közvéleménye mereven elutasította a
genfi jegyzőkönyvet. A másik oldalon viszont

ugyanaz az elgondolás eredményezte, hogy
Franciaország, Lengyelország, Csehszlovákia és
Románia közvéleménye olyan lelkesedéssel szál-
lott sikra a népszövetségi statutumoknak eme
kibővítése érdekében. Nem igaz tehát az, hogy
az egyik részről a döntőbírói gondolat taga-
dása, a másik részről pedig a döntőbírói
gondolat miatti entuziazizmus lett volna a döntő
faktor. Nyugodtan szégezhetjük le, hogy Angliá-
ban több igazi barátja van a döntőbírói
gondolatnak, mint Európában bármelyik más orszá-
gában. A kontinens egyetlen egy országa sem
bocsátotta olyan gyakran vitás problémáit
döntőbírói határozat elé, mint éppen Anglia.
A genfi jegyzőkönyv azonban semmi egyebet
sem jelentett, mint a fáradhatatlan francia
államférfiaknak egy újabb kísérletét a Német-
ország elleni egységes front kiépítése érdeké-
ben. Az volt a szándékuk, ha a népszövetségek
és az antantok nem bírják guzsba kötni Német-
országot, akkor egy ilyen jegyzőkönyv fogja
majd elvégezni ezt a feladatot. Tudom jól, hogy
mi lesz a válasza a jegyzőkönyv szakértőinek
ezekre a szemrehányásokra. A mi aggodalmaink
kat a klauzulákra való hivatkozással akarják
majd szétosztalni, amely klauzula leszögez-
dik, hogy az összes vitás kérdéseket döntőbírói
elő kell bocsátani. Ez a beállítás valóban tetsze-
tős és igazságosnak is tűnik fel. De vajon
valójában így van ez? Ki fogja a döntőbírákat
kinevezni? Talán ugyanaz a testület, amely a
Felsőszilézia határáról döntő törvényszéket álli-
totta össze?!

Oroszország és Németország nem foglalnak

A szászrégeni választás után

A felsőidecsi puccs. Liberális vélemény a választásról

Reghinulásese-Szászrégen, március 24. Az
Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a késő éjjeli
órákig tartott a szászrégeni választás eredmé-
nyének összeszámolása. Az egyes kerületek ered-
ményei merőben elütöttek egymástól és így tör-
tént meg az, hogy míg este tíz óraker Goga
még több, mint ötszáz szavazattal vezetett,
addig az utolsó két kerület eredményének
beérkezésekor ez a többség harmincnolcra
csökkent.

A végleges eredmény szerint Voicu Nitescu
a nemzeti párt jelöltje 3375, Goga Octavian, a
néppárt jelöltje pedig 3418 szavazatot kapott.
A választást tulajdonképpen a magyar szavazók
döntötték el, akik a magyarpárt utasítására
nagyreszt Goga Octavianra szavaztak.

A zsidó szavazók

Általában passzive viselkedtek a választásokon
és csak egy jelentéktelen töredékük szava-
zott le.

A szász választók a szász nemzeti tanács
határozata értelmében mindenütt tartózkodtak
a szavazástól és valóban imponáló fölényvel
szereztek érvényt pártvezetőségük utasításának.
A szászok politikai érettségére és céltudatos
fegyelmességére nagyszerű példa a felsőidecsi
puccs, amely a választás egyik legérdekesebb
epizódja volt. Felsőidecsen, amely tudvalevőleg
tulnyomóan szász lakosságú község, a választás
napján megjelent egy Lurtz nevű egyén, aki
a szász nemzeti tanács kiküldöttjének adta ki
magát és közölte a szász választókkal, hogy
a szász nemzeti tanács utasítása értelmében a
nemzeti párt jelöltjére kell szavazzanak. A szász
választók beugrottak az állítólagos utasításnak
és hűségesen le is szavaztak.

A szász nemzeti tanács valódi kiküldöttje
Rösler, aki történetesen Alsóidecsen tartózkod-

helyet a népszövetségben. Az egyetlen nagyhata-
lom, amelynek sem egoista érdekei, sem elkötele-
zései nincsenek ezekkel a határvillongásokkal szem-
ben, a Egyesült-Államok, amely még mindig
nem tagja a népszövetségnek. Amerika nélkül
pedig a nemzetközi törvényszék reménytelenül
pártoskodó volna. Azzal is számolni kell, hogy
Oroszország, amely egyike azon országoknak,
amelyeket az ilyen fenyegető konfliktusok első-
sorban érintenek, a népszövetségi döntőbírásko-
dásnak mai fajtáját soha sem fogja elfogadni.
Ha pedig Anglia aláírta volna a genfi jegyző-
könyvet, akkor jóképet kellett volna mutasson
annak döntéseivel szemben és így könnyen
olyan háboruba keveredhetett volna, amelynek
súlyos pörölycsapásait a Távol-Keleten kellett
volna kivédenie. Ezekre az alapos elgondolá-
sokra a genfi természetlen konferenciának egyen-
len szónoka sem mutatott rá. Minden szónok
az elkendőzés álláspontjára helyezkedett, holott
akkor már megérett az idő a nyílt szóra. Ép-
pen ezért volt már alkalmas az idő arra, hogy
Amerika megjelenjen a nyílt színen.

Nincsen kétség az iránt, hogy Európa béke-
barátjai mindannyian a Fehér Ház felé fordít-
ják tekintetüket, mert ennek rejtélyes szemé-
lyiségeitől várják a megoldást. Ha Coolidge be-
avatkozik, úgy reá találhat nagyszerű felada-
tára. Franciaországnak hárommillió katonája áll
fegyverben, Lengyelországnak több mint egy-
millió harcrakész katonája van, Csehszlovákia
és Belgium összesen egymillió főnyi hadsere-
gel rendelkezik. Ez a tömérdek haderő szoros
gyűrűt fon az alig százezer katonával bíró
Németország köré és biztonság után kiált.
Coolidge elnöknek meg kell őket győzni arról,
hogy a béke valódi bizonytalanságának éppen
az ő tömérdek jól felszerelt hadseregük az oka.

dott, a puccs hallatára átutazott Felsőidecsre,
ahol konstátálta, hogy

a puccs eredményeképpen 162 szász vá-
lasztó szavazott le a nemzeti párt jelöltjére.

Hogy a felsőidecsi szászok tévutra vezetése
semmit se befolyásolja a választás eredmé-
nyét, más községekből való szász választók kö-
zül pontosan 162-öt leszávaztatott Goga Octa-
viánra. Külön érdekessége ennek a dolognak,
hogy ha a puccs idejében ki nem derül, akkor
Voicu Nitescu, a nemzeti párt jelöltje lett
volna a választás győztese.

Szászrégenbe küldött munkatársunk

beszélgetést folytatott a liberális párt egyik
vezető politikusával,

aki a választás eredményét igen érdekesen
kommentálta. Informátorunk szerint az a tény,
hogy a liberális párt nem állított jelöltet Goga
ellen, egyik dokumentuma annak, hogy a
liberálisok már is Averscut tekintik a kormány
jogutódjának. A szászrégeni választáson is azért
támogatták Gogát, hogy az ország közvéleménye
előtt igazolni tudják azt, hogy az avarescánu-
soknak komoly talajuk van Erdélyben. A
jelenlegi kormány ugyanis soha sem fog abba
belemenni, hogy a nemzeti párt vegye át tőle
a hatalmat, mert a nemzeti párt tudvalevőleg
komoly ígéretet tett arra, hogy uralomrajutása
esetén a jelenlegi parlament által megszavazott
összes törvényeket hatályon kívül fogja helyezni.

— Ismét nagy a kenyérhiány Péter-
várott. Szentpétervárról jelentik: Az oroszországi
nagy gabonahiány miatt a pékeknek ismét nincs
elég kenyérük. Különösen Pétervár és környéke
érzi a kenyérhiányt. Egyes városrészekben az éhezők
megrohanták és kifosztották a péküzleteket. A rend-
őrség, katonaság a zavargókat karddal, puskával
oszlatta szét.

A kolozsvári ortodox hitközség a béke utján

(Cluj-Kolozsvár, március 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban van hároméves évfordulója annak, hogy Kolozsváron betetőzést nyert egy sajnálatos bomlási folyamat, amely az ortodox hitközség szefárd érzelmi zsidóságából indult ki és amely az egyenlenségek egész sorozatát hozta magával. Ebben a nagy és tekintélyes hitközségben nem lehetett egybefogó nagy kultuszcélokat megvalósítani a torzsalkodások miatt, a sok kis igazság és igazságtéves között elsikkadt a nagy és igazi igazság, hogy tudniillik mindnyájunknak egy szívvel-lélekkel kell odaállanunk olyan kérdések megoldására, melyek örök érvényűek. Nem lehetett az iskolakérdést megoldani olyan értelemben, hogy abba belekapcsolódjék az egész város zsidósága, nem lehetett egy, a hitközség nagyságának és tekintélyének megfelelő zsinagógát és községi házat, vagy zsidó kulturpalotát építeni, mert az örök széjjelforgácsolása következtében az egyes csoportok minden áldozatkészségüket, munkájukat és jóindulatukat a saját csoportjuk intézményeire fordították.

Annál örvedetesebb, hogy a kolozsvári zsidóság ráeszmélve a széjjeltagoltság káros hatásaira és az erők egyesítésének tudatában, arra határozta el magát, hogy ezt a politikát beszünteti és a kultusz munkájának egy új korszakát nyitja meg. Az elmúlt szombaton előzetes tárgyalások után a Talmud-egyesület (Sasz chevra) vezetősége kimondotta, hogy a Strada Tudor Vladimirescun (Mikes Kelemen-utca) levő zsinagógát visszaadja az ortodox hitközségnek. Az egyesület az átadási aktust szombaton hajtott végre a muszafima keretében, amikor Glasner Akiba főrabbi és a hitközség előljárói megjelentek a templomban, ahol a templom elnöke, Dick Jakab fogadta őket. A főrabbi kihangsúlyozta beszédében, hogy amikor a templomot először avatták, senki sem tudott elnyomni magában egy fájdalmas, nyomott hangulatot, amely valahogy ezt sugta: ime, az istenházat avatjuk és egyben a széjjelvonás hajlékát. A mai avatás elűzte ezt a gondot; ezt a mai avatást a zsidó boldogság tiszta öröme hatja át, mert a zsidó egységet szolgálja.

Az istentisztelet után Dick Jakab lakásán kidust adott, amelyen vendégül látta a főrabbit és az előljárókat. A főrabbi rövid köszöntő beszédében fölhívta Dick Jakabot, hogy agilitását és jóindulatát, amit a templom körül kifejtett, állítsa a hitközség nagy, összefogó érdekei szolgálatába. Hasonló szellemben beszélt Adler Sámuel elnök is, Dick Jakabot, mint a hitközség új tagját köszöntve. Az ünnepelt megindultan válaszolt és kijelentette, hogy a magasabb zsidó érdekeket soha nem tévesztette szem elől. Boldog, hogy most ismét együtt munkálkodhatik a nagy zsidó közösség érdekében.

A Talmud-egyesületnek ezt a lépését belátható időn belül követni fogják a többi különvált frakciók is, úgy, hogy a szombati napot joggal lehetett a kibékülés első stádiumának tekinteni.

— Enyhül a magyar ellenzéki blokk passzivitása. Budapestről jelentik: A demokratikus blokk hivatalos lapja részletes cikkben fejtegeti, hogy jelenleg a nemzetgyűlésen olyan fontos törvények állanak elintézés alatt, amely arra készítetik az ellenzéket, hogy a parlamentből való további távolmaradását fontolóra vegye. A lap szerint máris tárgyalások folynak a kormány és a passzivisták között. A tárgyalások célja nem a közeledés, csupán modus vivendi teremtése.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy forrón szeretett férj, apa, nagyapa és após

KALLUSLAJOS_{ur}

nagykereskedő

folyó hó 19-én Beszterczén elhunyt.

A gyászoló család

Az első nemzeti autonómia Európában

Esztländ kulturális önkormányzatot adott összes nemzeti kisebbségeinek

(Berlin, március 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy kis balti államnak, Esztländnek érdeme, hogy a nemzeti államban élő nemzeti kisebbségeknek olyan autonómiát adott, amelynek igénybe vételével kiélhetik nemzeti életüket, fejleszthetik kulturájukat és magasabb egységben élhetnek azokkal, akiktől a történet sorsfordulása miatt nem lehettek egyazon földrajzi ponton.

Március ötödikén fogadta el az esztländi parlament a „népi kisebbségek kulturális önrendelkezéséről” szóló törvényt. Első eset a háború óta, hogy egy állam kisebbségei a többi nemzettel önként és végleg, a népszövetség külső beavatkozása és segítsége nélkül, meg tudtak állapodni az együttélés törvényes kereteiben.

Az új törvény alapját az alkotmány 21. §-a képezi, amely így hangzik: „A nemzeti kisebbségek hozzátartozói Esztländ területén életbe léptethetnek nemzeti, kulturális és jóléti érdekeiknek megfelelő autonóm intézményeket, amelyekben ezek az állam érdekeivel nemellenkeznek.”

Az alkotmány e pontja alapján már 1921-ben az ottani kisebbségek képviselői törvényjavaslatot készítettek, de csak most négy év után lehetett a javaslatból törvény.

A törvény lényegesebb pontjai a következők: A népi önrendelkezési intézményekhez tartoznak:

a) az illető népi kisebbség nyilvános és magán tanintézményeinek szervezetei, igazgatása és felügyelete.

b) az illető kisebbség egyéb kulturális feladatairól való gondoskodás, továbbá az idetartozó intézmények és vállalkozások fölötti igazgatás és kezelés.

Az ország lakosságát nemzeti kataszterekbe osztják: A 9. §. megjelöli a módokat, amelyek mellett valaki esztländi állampolgársága mellett bevezetheti magát az illető nemzetiség kataszterébe. A lajstromba való felvételt csak a 18 évet meg-

haladottak kérhetik. Az ennél fiatalabbak szülei nemzetiségét követik.

A törvény nem kötelezi az egyes nemzetiségeket arra, hogy kulturális önkormányzatot létesítsenek. Az első kulturális tanács határoz kétharmad többséggel, vajjon ez megtörténjen-e, vagy sem.

Minden állampolgárnak joga van a kisebbség kötelekéből kilépni, ha azonban később ugyanebbe a népi kisebbségbe vissza akar lépni, a népkisebbség kulturális tanácsa a felvételt megtagadhatja.

A törvény 5. §-a szerint a népi önkormányzat szervei a következők:

A kulturális és az illető nemzetiség kulturális igazgatása. Székhelye Esztländ szabad-állam fővárosa. A helyi kérdések megoldására és rendezésére a kisebbségi néptanács helyi kulturális tanácsokat léptet életbe, amelynek hatásköre bizonyos közigazgatási területek szerint oszlik meg.

Az állam a nemzeti önkormányzatok szervei számára megfelelő pénzeszközöket bocsát rendelkezésre. Ezenfelül azonban a törvény 6. §-a értelmében a kisebbségi szervezetek törvényes joga, hogy tagjaikat megadóztassák. Ezeket az adókat az állam tartozik elismerni és szükség esetén végrehajtani.

A kisebbségeknek tekinthetők a német, az orosz, a zsidó, a svéd nemzeti kisebbségek és mindazok a nemzetiségek, amelynek lélekszáma háromezernél nem kisebb.

Az államkormányzatnak joga feloszlatni a kulturális tanácsot. Azonban három hónapon belül tartozik új választásokat elrendelni. A törvény kimondja még, hogy az államhatalom joga e törvény szellemében, ott ahol egy kisebbségi nemzetiség a lakosság többségét alkotja, rendelteti uton megteremteni a nemzetiségi önkormányzatot.

A törvény a továbbiakban szabályozza a tanácsok választási módjait és a meglévő iskolák átadását a népkisebbségeknek.

Gróf Tisza István levelei

Levelek a világháború első feléből. Álláspont a nemzetiségi kérdésekben Tisza előre látta Románia beavatkozását az antant mellett

(Budapest, márc. 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Magyar Tudományos Akadémia elhatározta, hogy azokat a leveleket, amelyeket gróf Tisza István a világháború alatt írt, összegyűjti. Tisza összegyűjtött leveleiből az első kötet a napokban hagyja el a sajtót. Ez a kötet gróf Tisza István ama leveleit tartalmazza, melyeket a világháború első felében: 1914 június—december hónapok folyamán írt. Ezek a levelek tökéletes képét adják a nagy magyar államférfiúnak. Tisza ezekből a levelekből erős hatalmasságnak tükröződik ki. Államférfi, aki ténylegesen tartja a kezében kormányt gyeplőt és erős kézzel tartja azt.

Kabinetje minisztereivel állandó kontaktust tart fenn; a legcsekélyebb természetű kérdésben is kellően informáltatja magát általuk és mások által is, mindenhez hozzáfűzi a maga véleményét és a szükséges tanáccsal is szolgált esetenként. Pártja tagjainak, a főispánoknak világos és érthető utasításokat ad akarata keresztülvitelére vagy arról, hogy mit nem akar. Egyiket dicséri, a másikat megtrója. Mindenki, aki hozzáfűl felvilágosításért: szabatos választ kap, akármilyen fontos, avagy nem fontos legyen is az ügy.

Leveleiben kifejti véleményét a háború időszerűsége, vagy időszerűtlensége felett, miniszterének strikt utasítást ad, hogy egy vicinális vasúti vonal kiépítését viselje a szívében, barátját: Hegedüs Lőrántot megdicséri egy beszédért, de egyben tudomására adja azt is, hogy a beszédében elmondottak nem fedik az ő meggyőződését, szöszlője egy Fiumében felállítandó horvát iskolának, akarataival befolyik történelmi dokumentumok megmásításába és állást foglal a Románia és Magyarország közötti rendszeres automobil forgalom mellett.

Szerepe a háború előidézésében

Éles világitást vetnek a levelek gróf Tisza István háborús szerepére is. Eredetileg a háború ellen van. Julius elsejei felterjesztésében írásban kéri Ferencz Józsefet, hogy ne hallgasson gróf Berchtold merev álláspontjára, hogy a szarajevói merénylet miatt Szerbiával a dip-

lomáciai összeköttetést Ausztria-Magyarország szakítsa meg.

— Én — írja Tisza — Berchtolddal ellenkező állásponton vagyok és a felelősségben semmiképp sem vagyok hajlandó osztozni...

Hogy aztán milyen eszközökkel kényszerítették a háború melletti álláspontjába, erről nem adnak az összegyűjtött levelek felvilágosítást. Csak a november 5-én von Tschierschky német követhet intézett levelében van egy megjegyzés, ami erre a körülményre is vet némi halvány fényt.

— Elsősorban is kifejezetten hangsúlyozom, hogy a Szerbia elleni büntetőakció Németország tanácsára és a németekkel való megállapodás alapján történt. És csak a német kormány felvilágosítása és tanácsai folytán vezettük Szerbia ellen az akciót be.

Tisza és a nemzetiségi kérdés

Hosszu hely volna szükséges Tisza azon leveleinek kommentálásához, amelyek a nemzetiségi kérdéseket érintik. A levelek többnyire a nemzetiségekkel való bánásmód mikéntjével és ügyeik kezelésének kérdésével foglalkoznak. E tárgyban intencióit Tisza alantass szervei csak nehezen, vagy berzenkedve hajtották végre.

Egy tanfelügyelőre panaszkodik Tisza egyik levelében, aki agresszív fellépést tanúsít nemzetiségi tanítókkal szemben exponált vidékeken. Azt írja át a tanfelügyelő felettesének, hogy a jelenlegi állásában a tanfelügyelő csak árthat a nemzet ügyének.

— Akár tetszik nekünk, akár nem, — fűzi a szót ebben a levelében Tisza István — a hazánkban élő nemzetiségeknek jogukban áll saját kulturájukat fejleszteni és előre vinni. Ennek útját állni ellenséges szándéku akadállyal nem szabad, sem pedig a fejlődés lehetőségét nem lehet bürokratikus akadékoskodással elhárítani.

A román probléma

Behatóan foglalkozik Tisza leveleiben az erdélyi román problémával. Eleve tisztán látta a veszélyt, hogy Románia az antanthoz fog csatlakozni. Ennek dacára keményen ellenáll ama német oldalról kiinduló fáradozásoknak,

amelyek öt ar nek autonómia erdélyi román Tisza fáradoha ilyen engedn egész struktur nem is vezetn csak abban a mak mellé, ha a németek fel

— Román szokon nyert gróf Tisza — akként fog s ként mi után ugyan a magy nyelvi és ku írja Czernin azonban egész Ha ezt megt belső békessé áll és így is akciónak.

Egy pa művész

Abel F

(Budapest jától.) Abel F művész néhány veiből a buda jában. Abel F dapestre, ahol budapesti új Palesztinára v kiváló művész kérdésekről a

— Livlan luban, sokszáz eostól. Apám rzerette volna sn nem tudtá ézü határai satni s apám ggyoldalu, m De ezek a p ki és nem bi pok örökös e egy téli éjsza megszöktem napi ékezés tem tanonca művész leszel

Néhány talán nem is nagy díját, képeimet, me büszkék volt ristaként Pa tinában aztá vitelére min biblia. Belef 6- és újtesta Nem illusztr képbiblia, a vallásnak, megteremten alatt be aka kószon, ez könyvalakba

Paleszt

— Két golt ország, legkiválóbb És most ap four tartja a hallgatós nemzetének otthonává lenebbjeine földhöz. A akar élni mukat ves ország egy Ha az ő k tina vissza

— És — Az van. Nap-káról külb emberek. nak össze,

amelyek öt arra akarták bírni, hogy Erdélynek autonómiát adjon, vagy legalább is, hogy erdélyi román politikust vegyen a kabinetjébe. Tisza fáradságtól hangosulva, hogy az ilyen engedmények egyrészt a magyar állam egész strukturájára miatt lehetetlenek, másrészt nem is vezetnének eredményre, mert Románia csak abban az esetben állana a központi hatalmak mellé, ha a hadi-szerencse végérvényesen a németek felé hajlik.

Románia együttműködését elérni az oroszokon nyert döntőgyőzelem előtt — folytatja gróf Tisza — merő illúzió, amely lidérfény akként fog szökni és távolodni előlünk, amiként mi utána futunk és kergetjük. Ő hajlandó ugyan a magyarországi románoknak messzemenő nyelvi és kulturális engedményeket adni, — azonban egészen más okok folyamánként. Ha ezt megteszem, azért teszem meg, mert belső békességet óhajtok elsősorban is. Ez így áll és így is marad. Ez az igazi célja az egész akciónak.

Egy palesztinai zsidó festőművész kiállítása Budapesten

Abel Pann nyilatkozata Palesztina művészetéről

(Budapest, március 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Abel Pann, a kiváló palesztinai zsidó festőművész néhány nap múlva kiállítását rendez műveiből a budapesti Könyves Kálmán-társaság szalonjában. Abel Pann pár nappal ezelőtt érkezett Budapestre, ahoá gyűjteménye is utban van már. Egy budapesti újságíró felkereste Abel Pann, akitől Palesztinára vonatkozólag kért felvilágosításokat. A kiváló művész Palesztináról, önmagáról és művészeti kérdésekről a következő érdekes nyilatkozatot adta:

Livlandban születtem, egy eldűgött kis faluban, sokszáz kilométernyire minden nagyobb várostól. Apám volt a falucska rabbinusa és persze, szerette volna, ha én is örökébe léptem volna. De én nem tudtam megmaradni a kis orosz falucska észak határai között. Nagyon korán kezdtem rajzolni s apám, aki nem volt annyira elfogult és ggyoldalú, mint többi társai, volt első mesterem. De ezek a primitív kísérletezések nem elégitettek ki és nem bírtam kitartani a szürke, örömtelen napok örökös egyformaságát. Tizenkétéves koromban, egy téli éjszakán, néhány kopekkel a zsebemben megszöktem hazulról, Vilnába vitt utam. Néhány napi éhezés után egy litografus műhelyébe kerültem tanoncnak. Most már tudtam és hittem, hogy művész leszek. Céloom pedig Páris volt.

Néhány évi kínlódás után odakerültem. A többi talán nem is érdekes. Megnyertem az Akadémiának nagy díját, a Luxemburg-muzeum megvásárolta képeimet, mestereim — Bouguereaux és Toulouse — büszkék voltak rám. Hat év előtt utrakeltem turistaként Palesztinába. És ottmaradtam. Itt Palesztinában aztán megérett régi tervem, amelynek kivitelébe mindaddig nem mertem belefogni; a képbiblia. Belefogtam a hatalmas munkába, mely az ó- és újtestamentum egész témakörét fogja felölelni. Nem illusztrációja lesz ez a bibliának, hanem egy képbiblia, amely független a szövegtől. Nem egy vallásnak, vagy felekezetnek a biblijáját akarom megteremtteni, hanem az egész emberiséget. Tíz év alatt be akarom fejezni, addig ötszáz képem lesz készen, ezekből félelvénként 25—25 megjelenik könyvalakban is.

Palesztináról kezdett el beszélni Abel Pann.

Két év óta óriásit fejlődött ez az elhanyagolt ország. Nagyszerű operánk van, melynek a legkiválóbb orosz karmesterek egyike a dirigense. És most április 2-án nyílik meg az egyetem. Balfour tartja az új egyetemen az első előadást és a hallgatóság soraiban ott lesznek a világ minden nemzetének a reprezentánsai. És így mindjobban otthonává lesz Palesztina a nemzetek legszerencsétlenebbjeinek. Visszavezetjük a zsidókat az anyaföldre. A mohamedán nép testvéri egyetértésben akar élni zsidó testvéreivel. A viszályokat a hatalmak vesztett arab törzsfőnökök igéi szítják, az ország egykori kényurái, korlátlan kizsákmányolói. Ha az ő kezükbe kerülne vissza a hatalom, Palesztina visszaszűlyedne rettenetes elmaradottságába.

— És a társadalmi élet?

— Az bizonyos még kezdetleges stádiumban van. Nap-nap után érkeznek a világ minden tájáról különböző szellemű, különböző neveltetésű emberek. Idő telik el, míg ezek egységessé olvadnak össze, amíg a világ vándoraiból kialakul a nép.

Palesztináról újra a művészetre terelődik a beszélgetés, Pann művészeti iránya felől érdeklődöm.

— Ezt már sokan kérdezték tőlem — mondja mosolyogva — és sohasem tudtam válaszolni. Nincsen irányom. Ugy festek, ahogy a szívem parancsolja és ez az, amit én a művészetben keresek is. Testvérem minden művész, aki munkájába beleönti a szívét.

A beszélgetés közben alkonyodni kezd. A nap

Beszélgetés Goga Octaviannal

Szászrégen új képviselője nyilatkozik az Uj Keletnek a választás lefolyásáról

(Cluj-Holozsvár, márc. 24. Az Uj Kelet munkatársától.) Tegnap este hét órakor Goga Octavian, volt szépművészetiügyi miniszter, a szászrégeni kerület újonnan megválasztott képviselője, az Astoria-szállóbeli lakásán fogadta munkatársunkat. Munkatársunk érdeklődött Goga Octaviannal a választások lefolyása és az egyes kisebbségi pártok magatartása iránt.

Goga Octavian lekötözött szívésséggel fogadta munkatársunkat és kérdéseire a következő interjút adta az Uj Kelet számára.

— Mik a választási impressziói a képviselő urnak?

— Ez a választás nagyon erős küzdelem volt. Erdélyben még soha, soha ilyen nagy és szenvedélyes küzdelem nem folyt le pártok között egyetlenegy választáson sem. Hangsúlyozni kívánom, hogy ez a küzdelem nem az én személyem ellen irányult. Itt tulajdonképpen két erős párt állott egymással szemben és egyik párt küzdött a törvényes eszközök keretein belül a másik párt ellen. Ez a választás tulajdonképpen politikai hőmérő volt.

— A kisebbségek milyen magatartást tanúsítottak?

— Erre a kérdésre a következő részletezésben adom meg a választ: A szászok kijelentették, hogy a szigorú semlegesség alapján állnak. Szigorú azonban ez a semlegesség nem volt, sőt majdnem semlegesség sem volt. Legfeljebb, ha Szászrégenben betartották ezt. Ellenben két erős szász község, mint: Alsó- és Felsőidecs nagy többségben a nemzeti párt mellett szavazott le.

— A magyarság, vezetőivel, teljesen melletttem volt. A magyar szavazatok a választás alkalmával azonban mégis megoszlottak. Látszott a magyarságon, hogy még az általános választójog kezdetén van, a demagógia ki tud fogni rajta és a magyar parasztság még mindig félrevezethető. Mindenesetre a magyarság vezetőit köszönet illeti meg őszinte magatartásukért.

— Van-e képviselő urnak valami különös

utolsó sugara beragyogják a szobát, Abel Pann pedig ezt mondja:

— Én nem vagyok Mózes, csak egy művész, aki hisz a művészet hivatásában és nem mennydörgés és villámlás, csak ez a hitem kísér utamon, de hiszem, hogy az emberiség el fogja fogadni az én bibliámat is.

Pann álmódoszemű, kedvesen közvetlen modoru ember. Minden szavából valami végtelen optimizmus, világot átfogó idealizmus sugárzik ki.

programja a népkisebbségek tekintetében?

— Legfeljebb elvi szempontból. A legmesszebbmenő tolerancia az elvem. És az a törekvés, hogy miután a kisebbségek már megbarátkoznak a román állameszmével, meglegyen a teljes lehetőségük arra, hogy faji és kulturális érzéseiket normális módon ápolhassák. Ami a magyarságot illeti, ismeretes, hogy a Magyar Párttal megegyeztünk kölcsönös megállapodás alapján és ezt minden körülmények között tisztességesen be is akarjuk tartani.

— Milyen magatartást tanúsított a szászrégeni választókerület zsidósága a választáson?

— A zsidók — informátoraim kijelentései alapján — ellenem szavaztak Szászrégenben. (Goga Octavian ezen kijelentése szászrégeni tudósításunk szerint tévedésen alapszik. A szerk.) Őszintén szólva azonban, én bizonyosan nem tudom, hogy áll ez a dolog. A zsidók kerületben, főleg Szászrégenben, csak néhány száz szavazattal bírnak. Ezeket a szavazatokat azonban nem mind adták le. A vidéken csak szórványosan vannak zsidók. Nem tudom bizonyosan, hogy áll ez a dolog, homályos elöttem. Ha érdeklí szerkesztő urat, forduljon Szászrégenben bizalmi emberemhez: dr. Bucsan volt államtitkárhoz, akitől pontos és biztos adatokat fog kapni rám való hivatkozással ebben a tárgyban.

Az interjunak vége van. Goga miniszternek egy félóra múlva a Newyork-kávéházba kell mennie, ahol a tiszteletére bankettet rendeznek. Mosolyogva kel fel, midőn megköszönjük a kapott interjút és néhány magántermészetű kérdés után barátságosan nyújtja bucsura kezét, miközben ismételtén bocsánatot kért tőlünk, hogy sietnie kell.

Goga Octavian többek között igen élénken érdeklődött munkatársunktól aziránt, hogy a kolozvári zsidóság milyen érdeklődéssel kísérte az ő választási küzdelmét. Munkatársunk bejelentette Gogának, hogy az Uj Kelet szerkesztőségében az olvasók telefonon sűrűn érdeklődtek a választási eredmények felől. Goga miniszter jóleső örömmel vette a közönség köréből megnyilvánuló érdeklődést tudomásul.

p. g.

Herriot, Painlevé és Leon Blum köszöntik a héber egyetemet

Előkészületek az egyetem megnyitására

(Páris, március 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jeruzsálemi héber egyetem megnyitása alkalmából Herriot francia miniszterelnök, Painlevé a kamara elnöke és Leon Blum az ismert szocialista vezér a következő üdvözlő irásokat tették közzé:

Herriot miniszterelnök üdvözlöte így hangzik:

„A modern szellem minden hegymoron felgyújtja fáklyáit. A civilizáció történetében Jeruzsálem a legkimagaslóbb csúcok egyike és egy héber egyetem ebben a városban a legfényesebb hagyományokhoz tud bekapcsolódni.

Kívánom, hogy az egyetem váljon olyan központtá, amely felé a szellemi horizont minden tájáról tekintsenek azok a lelkek, melyek a világgósságot és nemes gondolatokat keresik. Kell, hogy az erkölcs és fölvilágosodottság centrumává váljon, amelynek sugara oszlássák el azt a ködöt, amely még mindig ránehezedik a fájdalomtól dusan átitott emberiségre. A világ minden intellektuelje a jeruzsálemi héber egyetemben azt az institúciót köszönheti, mely kapuit kitarja a tudományos kutatás előtt, mint az igazság templomának kapuit, amelyek tárva nyitva állanak a nagy universum előtt.”

Painlevé kamarai elnök üdvözlő írása:

„Vajjon Palesztina fénylő centruma lesz-e a zsidóságnak, nyelvének, ideáljainak, művészetének és szellemének? Most, hogy az egyetem megnyílik, aktuálisá lett ez a kérdés. A héber nyelv bámu-

latosan gyors fejlődése Palesztinában, különösen pedig a héber egyetem megalapítása, biztos garanciák a jövő sikere tekintetében. Ami Palesztinában történni fog, az nem maradhat közömbös az egyetemre nézve. Franciaország bizik Izrael barátságában, tudja, hogy francia és zsidó szabadságtörékek között sokkal több kötelék áll fenn, semhogy új Judea ne kapcsolódna testvéri kötelékben egymáshoz.”

Leon Blum köszöntő írása:

A héber egyetem megnyitása egyaránt érinti zsidó és francia szívet. A zsidó ezideig Kelet tolmácsa volt a Nyugaton. A történeti tények sajátos láncolata következtében ime hirdetője lesz annak, amit a Nyugat a maga részéről a Keletnek adhat. A jövő egyesülése előtt a két civilizáció találkozik. Hol folyhatna le e találkozás méltóbban, mint a földnek e kiváltságos pontján, Jeruzsálemben? Franciaország csak megindult szívvel köszönheti ezt az eseményt. Az új Judea mindig is emlékezni fog a nagy forradalom jötteteire és sosem fogja feledni, hogy a köztársaság hadseregei kettétörték a gyermekei kezére szoritott rabláncokat. A zsidó kultúra újjáéledésétől a szocialista csak a legszebb eredményeket várhatja. Azért tekintek bizalommal a jeruzsálemi egyetem felé, amely mint a kutatás centruma és mint szellemi laboratórium, bizonyára nem fogja utolsó helyre tenni a tömegek földi jóléteért való gondoskodást és nem fogja elfelejteni a zsidóságnak azt a csodálatos hivatását, amely a

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó ság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Csunya zsidó fiu volt, rövidlátó, halovány-arcu, szófukar gyerek. A szófukarsága ugyan csak későbbi korában vált krónikussá. Akkor, amikor a sok megaláztatás és kiveteltség beléfojtott minden hangos szót. Mert nem volt az csekélység, hogy valakit Eduard Schnitzernak hívjanak, egy zsidó szatócsnak fia és orvos akarjon lenni. Eduard Schnitzer valóban orvos lett. A diplomát nem tudták megtagadni tőle, csak az életet meg a kenyeret.

Ebben az időben lett Eduard Schnitzer olyan szófukar és ezt a szófukarságát megtartotta akkor is, amikor Emin pasa lett belőle, világhírű kutató, tábornok, fejedelem, akire aztán büszkén mutatott rá az Németország, amely a száraz kenyeret is megtagadta tőle. 1840 március 25-én született Opolnben. Amikor már évekig hanyódot mint kész orvos a boldogulás minden lehetősége nélkül Németországban, valami nehéz fáradság és undor fogta el a lelkét minden iránt, ami Európa. Sokan érezték már zsidók ezt a speciális sémita érzést, az „Európaundort“. Törökországba ment, a török kormány szolgálatába állott mint orvos. Még itt is tulságosan közel érezte magát Európa-hoz. Egy lépéssel tovább ment: Egyiptomba. Rövidesen az egyiptomi kedive orvosa lett. Itt, a kedive udvarában ismerkedett meg a híres Gordon pasával. Az ő oldala mellett kezdte meg Afrika-kutató működését. A kedive, akinek országát és hatalmát ezek az expedíciók erősen megnövelték, pasává nevezte ki — így lett a neve Emin pasa — és az Equatoria tartomány kormányzója rangjára emelte.

A rövidlátó csuf zsidó fiu egy ország kormányzója lett. És a zsidó szatócs fia bölcs uralkodónak és nagyszerű, rettenthetetlen bátorságu hadvezérnek mutatkozott. Országáa határai egyre tágultak, uralkodása alatt véget vetett az afrikai rabszolgakereskedésnek, országutakat épített, falvakat, városokat alapított és a bensülött néger lakosságnak melegszívű fejedelmi pártfogója lett. Nagyon is vele tudott érezni ezzel az üldözött, elnyomott fajtával. Ebben az időben (1878-tól) kezdődik Emin pasa európai hírneve és szinte világtörténelmi jelentősége. Expedíciók élén bejárta Afrika adig még teljesen földérítetlen részeit. Kutató utjairól csak szűkszavú jelentéseket küldött az európai tudós társaságoknak. Többre nem volt hajlandó. De ezek a szűkszavú tudósítások olyan forradalmat keltek a tudományos és a politikai világban is, hogy amikor Szudánban kitért a Mahdi-féle mozgalom és röviddel később, a fölkelő arabok körülkerítették Emin pasát, az európai államok szinte vetélkedtek egymással a fölmentő expedíciók kiküldésében. Az egyik ilyen felmentő expedíciót maga Stanley, a híres világgutató vezette. Emir pasa hosszú ideig és törhetetlen bátorsággal vezette hadserege élén a védekező hadműveleteket. És amikor végül mégis menekülni volt kénytelen, Németország felajánlotta neki, hogy lépjen a szolgálatába. Emin pasa keserű érzéssel utasította vissza ezt az ajánlatot. Stanley igyekezett rábeszélni, hogy menjen vele vissza Európába. Emin pasa ezt is visszautasította. Csak Európa nem! Elég volt neki belőle. Afrikában maradt, tovább járta az ösmeretlen vadvidékeket és egy ilyen felfedező útján ölték meg portyázó bensülötték 1892. október 23-án. Az oppelni zsidó szatócs fia a legnagyobb világgutatók egyike, az európai kultúra, a tudományos haladás egyik legnagyobb bajnoka lett. Élete és sorsa tipikusan szomorú zsidó élet és zsidó sors volt.

— Hainisch disz doktor lett. Bécsből jelentik: A bécsi egyetem Hainisch szövetségi elnöknek disz doktorátust ajándékozott.

Csak néhány napig lehet még jelentkezni a Palesztina-kirándulásra

(Cluj—Koloszvár, március 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyre jobban közeledik az a határidő, amikor a Palesztina-kirándulásra való jelentkezés lezáródik. A kirándulásra serényen folynak az előkészületek. A kollektív utlevél ügye a legjobb úton van, amennyiben az exkurziós bizottság már a közeli napokban megszavazza a kirándulók számára a kollektív utlevélet. Előreláthatólag csupán egy személyazonossági igazolványra lesz szükség ahhoz, hogy a jelentkezők résztvehessenek a kiránduláson.

Az eddigi jelentkezők közül számosan nem tettek eleget annak a kötelezettségnek, hogy a jelentkezéssel egyidejűleg a Banca Marmoroschnál nyitott „Uj Kelet Palesztina kirándulás“ folyószámlára 10.000 lejt befizessenek. Ezért nyomatékosan felszólítjuk az eddigi és az utáni jelentkezőket, hogy haladéktalanul fizessék be a fenti összeget.

Egyben arról kell értesítenünk a kiránduláson résztvevő akárokat, hogy III. osztályú jegyeket a kirándulásra nem adunk ki, mert a III. osztályú jegyeket a nagy tömegben kívándorló új chalucoknak foglalták le.

Egyébként a kirándulás költségei:

I. Teljes ellátás hajón és Palesztinában, az ösz-

— A szombati újságíró-bál. Az idei nagy-sikerű bál szezon mellett is rendkívül érdeklődéssel várja a közönség az Újságíró Klub szombati táncestélyét, amely a legfényesebbek igérkezik. A rendezőség ma küldi szét a bál meghívóit s mivel számolnia kell a késedelmes postajárással, ezúton kéri mindazokat, akik számot tartanak meghívóra, hogy ezirányú megkeresésükkel forduljanak a rendezőséghez. (Újságíró Klub, Monostori-ut 18. sz.)

— Az angol alsóház elfogadta a tengerészeti költségvetést. Londonból jelentik: A tengerészeti költségvetés vitájánál Macdonald indítványára, melyben a szingapórei hajóhad-támaszpont kiépítését ellenetzte, Robert Horne kijelentette, hogy Japán serényen dolgozik területe egyes pontjainak megerősítésén, amire Japán többet költ, mint amennyibe Angliának a szingapórei építkezés kerülne. Anglia hajóhad-támaszpontjának kiépítésében Japán nem láthat kihívást. Uj háború esetén Anglia nagy hadihajóinak támaszpontja van szükségük. Az angol alsóház Macdonald pótindítványát elvetette és elfogadta a tengerészeti költségvetést.

— A vizsgálóbíró Franasovici volt államtitkár mentelmi jogának felfüggesztését kéri. Bukarestből jelentik: A bukaresti törvényszék vizsgálóbírája ma átiratot intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben Franasovici volt államtitkár mentelmi jogának felfüggesztését kérte. Ugyanez az átirat az utlevélpanamában szintén részes Joanitzescu liberális képviselő mentelmi jogának felfüggesztését is kéri.

— Villamosvasut és autó karambolja. Melbournéből jelentik: Egy villamoskocsi összeközött a város határában egy autóval. Az autó darabokra tört és a bennülők közül nyolcan szörnyet haltak.

— Elfogtak Budapesten egy bécsi sikkasztót. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség a bécsi rendőrség megkeresésére nyomozást indított Edelstein Chaim ügynök ellen, aki Zinkhoffer Lajos bécsi kereskedőtől kétezereztől dollárt sikkasztott. A detektívek hosszas nyomozás után a Baross-téri József főherceg-szállóban akadtak rá Edelsteinra. Edelstein a rajtaütéskor először ki akart ugrani az ablakon, aztán ötven, majd száz dollárral próbálta megvesztegetni a detektíveket. Beszállították a főkapitányságra, ahonnan kiadják a bécsi rendőrségnek.

— Egyenjogúságot követelnek a japán nők. Tokióból jelentik: A parlament ülésén a japán suffragettek nagyszabású tüntetést rendeztek a japán nők egyenjogúsítása mellett. A parlament karzatait a keddi ülésen nők töltötték meg és nagy számban lepték el a parlament környékét is, majd egy küldöttségük memorandumot nyújtott át a kormánynak, amelyben a nőknek a férfiakkal való egyenjogúságát követelik. Azt kívánják, hogy töröljék el azt a törvényt, amely megtiltja a nőknek a politizálást, követelik a választójogot és azt, hogy nők is beiratkozhasanak a felsőiskolába és egyetemekre.

szes hajó- és vasutjegyek, szálloda és ellátási költségek, kirándulások Palesztinában, egyszóval teljes ellátás Constanzáról Constanzáig: II. osztály 35.000 (harmincötezer) lej, I. osztály 55.000 (ötvenötezer) lej. I. osztály hajón másodosztályú ellátással Palesztinában 40.000 (negyvenezer) lej.

II. Akik nem akarnak résztvenni a palesztinai társas ellátásban, résztvehetnek a kiránduláson olyformán, hogy csak a hajójegyet fizetik.

Hajójegy ára oda és vissza:

I. osztály (teljes ellátással a hajón) 20.000 lej.
II. " " " " " 14.400 lej.

Meg kell jegyeznünk, hogy ezek az árak a mai utazási viszonyokhoz képest

páratlanul olcsónak mondhatók,

mert a kirándulást rendező társaságnak legfőbb törekvése odairányult, hogy mindenki számára lehetővé tegye Palesztina megtekintését.

A kiránduló hajó április 24-én indul Constanzából és 30-án érkezik meg Palesztinába, ahol a kirándulók automobilon fogják bejárni az egész országot és megtekinenek minden érdekességet. A visszaindulás időpontja május 14-én a jaffai kikötőből.

— Meghalt Miksa volt mexiói császár özvegye. Párisból jelentik: Sarolta császárné, Miksa mexiói excsászár özvegye ma meghalt. A császárné az utóbbi időben bouchoutai magányában élt, senkivel nem érintkezett. Csak újságokból tudta, hogy mi történik a világban. A világháborúban, mikor a németek megszállották Brüsszelt, Vilmos császár megparancsolta, hogy Sarolta kastélyát megszűröl kerüljék és ne háborgassák. Az excsászárné vagyona óriási. Tíz évvel ezelőtt ötvenmillió franknál többre rugott. Belgiumban és Luxemburgban nagy kiterjedésű ingatlanai vannak. A császárné örökösei közül négyen életben: Stefánia hercegnő (Lónyai grófné), Klementina belga hercegnő, Albert belga király és a flandriai grófnő. Az elhalt örökösök között volt Károly volt román király, a másik Kóburg Lujza, aki ezen örökségtől remélte életében anyagi viszonyainak rendezését.

— Ujra támadnak a kurdok. Konstantinápolyból jelentik: A fellázadt kurd törzsek újabb támadást intéztek az angol csapatok ellen azzal a céllal, hogy visszafoglalják Kharputot.

— Coolidge hat láb magas katonából kap testőrséget. Washingtonból jelentik: A fehér ház katonai parancsnoka elhatározta, hogy Frigyes Vilmos mintájára Coolidge-nek testőrséget szervez, melynek tagjai csak hat láb magas katonák lehetnek.

— Bezárják a Ronachert. Bécsből jelentik: Az általános színházi krízis áldozatul követte Bécs egyik legrégebb és legnépszerűbb színházát, a Ronachert. A Ronacher már régen anyagi bajokkal küzdött, sőt múlt év áprilistól decemberig tükölt okokból zárva tartotta a kapuit. December 25-én nyílt meg a színház. Négy nappal később az adóhivatal egyik végrehajtója jelent meg a pénztárban és különféle adóhátralékok fejében lefoglalta az egész tartalmát. Ezt a lefoglalást Breitner államtanácsos még aznap feloldotta. Ettől kezdve napról napra érték a legkülönfélébb zaklatások a kis színházat. A végrehajtó három ízben jelent meg a kasszában, az igazgató nyilatkozata szerint minden ok és jog nélkül. A legutolsó hónapban napi tízmillió fizetésére kötelezték a Ronachert. A végső bukást a híres Grock vendégszereplésének rossz kimenetele hozta meg. A tízmilliót nem fizethették pontosan és a legutóbbi napokban negyedszer is megjelent a hatósági végrehajtó és lefoglalván a pénztárt, büntetésből a színház bezárását foganatosította. A Ronacher a legutóbbi két hónapban egy milliárd koronát fizetett rá amugy is az üzletre. A bezárás hírére a szingagatatók szövetsége rendkívüli közgyűlést hívott össze.

* O-Tátrafüreden a tavaszi szezon gyönyörű idővel köszöntött be. Enyhe napsütéses száraz idő. Tüdőcsúshurut, idegbántalmak, bazedoff, gyomorbetegség számára a Tátra-szanatóriumban szakszerű kezelés és kitünő ellátás. Mindenféle felvilágosítást ad a Hegedüs Hirlapiroda, Nagyváradon,

* Székrekedés ellen Purgó eredeti dobozban. (3)

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél, Cluj

KÖZGAZDASÁG

A kereskedők elégedetlenek az új maximálással

Mínél magasabb a kenyér maximális ára, annál kisebb a haszon

(Cluj-Kolozsvár, március 24. Az Új Kelet tudóstól.) Néhány nappal ezelőtt adtunk hírt arról, hogy Kolozsvár város tanácsa új maximális árat állapított meg a helyben árusítandó integrál-lisztre és kenyérré. A kenyér és liszt újabb, az előbbinél magasabb áron való maximálása a malmosok és pékek kivánságára történt, akik hivatkoztak arra, hogy az érvényben lévő maximális árakon csak ráfizetéssel tudják a lisztet és kenyeret forgalomba hozni.

A tanács *Utalea* polgármester elnöke mellett — mint már jelentettük — értekezletet tartott e kérdésben, amelyen a malmosok, a pékek és a lisztkereskedők képviselői voltak jelen. A tanács helyt adott az érdekeltek kérdésének és a kenyér árat 13 lej 50 baniban állapította meg, az előbbi 11 lej 50 banival szemben, amelyből a kenyér árusításával foglalkozó kereskedők 50 banit kapnak.

Az új maximálás — mint értesülünk — nagyon meglepte a kenyérárusító kereskedőket, mert eltekintve attól, hogy ez az újabb drágu-

lás a fogyasztóközönség újabb megterhelését jelenti, a kereskedők hátrányára nyújtott előnyt a malmosoknak és pékeknek.

A helyzet ugyanis az, hogy az új kenyérezsim életbeléptetése előtt a kereskedők egy lejjel kapták olcsóbban a kenyér kilóját. Az árak előbbeni maximálásánál 75 baniban állapította meg a tanács a kereskedők profitját, míg a legutóbbi maximálás alkalmával ezt a profitot már csak 50 baniban állapította meg. Tehát a maximális árak növekedésével csökkent az eladási haszon.

A kereskedők sérelmesnek tartják a tanács határozatát azért, mert az engedélyezett 50 bani mellett ráfizetnek a kenyér árusítására. Tekintetbe véve ugyanis azt, hogy a kenyeret meleg állapotban kapják a pékektől és így a nap folyamán beszikkad és ezáltal veszít súlyából, továbbá az elporlást és a kicsinybeni mérsébből származó súlykülönbséget indokoltnak látszik a kereskedők panasza.

Árlejtés tűzifára és tengeri szállításra. A IV. hadtest kolozsvári parancsnoksága a csapatok élelmezésére április 2-án árlejtést hirdet 10 vagon tengerire. A klinikák gazdasági hivatala 250 vagon hasított tűzifára és 25 vagon hántott fára hirdet árlejtést április 10-ére.

Ötéves concessiót kérnek a vasuti vendéglősök. Bukarestből jelentik: A vasuti vendéglősök tegnap értekezletet tartottak Bukarestben, amelyen elhatározták, hogy memorandumot terjesztenek a közlekedéstartó miniszter és a CFR. vezérigazgatósága elé, amelyben kérik fogják, hogy a vasuti éttermek és büffek concessióját terjesszék ki öt évre az eddigi kétéves concessió helyett.

Új törvényjavaslatok. Bukarestből jelentik: Chirculescu munkaügyi miniszter tegnap nyilatkozott a sajtónak azokról a gazdasági vonatkozású törvényjavaslatokról, amelyek már elkészültek és rövidesen parlament elé kerülnek. Ezek a törvényjavaslatok a következők: a kazánok ellenőrzéséről szóló törvény, az általános vasárnapi munkaszünet, tanoncotthonok létesítése, a munkakamarák és legfelsőbb munkatanácsról szóló törvény. E törvények megszavazása után a biztosító intézetek működéséről és az ipari munka protekciónjáról szóló törvényjavaslatokat fogja a munkaügyi miniszter parlament elé terjeszteni.

Tőkét emel az aradi Egyesült Bank és Takarékpénztár. Vasárnap tartotta közgyűlését *Eles Géza* elnöke alatt az aradi Egyesült Bank és Takarékpénztár R. T. (volt Körösvölgyi Takarékpénztár). Az igazgatóság jelentését és a zárszámadást *Karton Aladár* vezérigazgató terjesztette be, amelyet egyhangulag fogadott el a közgyűlés. A jelentésekből kitűnik, hogy a takarékpénztári betétek állománya a múlt évben 120 százalékos emelkedést ért el, ami az intézet szép fejlődéséről tesz tanúságot. Ugyancsak emellett bizonyít az is, hogy a 817.716 lej és 90 bani tiszta haszon az alaptőke negyvenszázalékos hozadékának felel meg. A közgyűlés elismerését fejezte ki az igazgatóságnak az elmúlt évben elért eredményekért, majd elhatározta az alaptőkének 5 millió lejről 10 millió lejre való felemelését. Az igazgatóság megválasztásánál új tagok lettek dr. *Lázár Ágoston* alispán és dr. *Kolin Jakab* ügyvéd.

Az Aradi-csanádi Gazdasági Takarékpénztár közgyűlése. Vasárnap délután tartotta meg harmincötödik évi rendes közgyűlését az Arad-csanádi Gazdasági Takarékpénztár Rt. a részvényesek élénk érdeklődése mellett. A közgyűlést *Purgly László* igazgatósági elnök nyitotta meg, majd *Földes Soma* igazgató előterjesztette az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseit. Az igazgatóság előterjesztése alapján a közgyűlés a 651.012.85 lej tiszta nyereségből netto 15 százalék, vagyis kétszázlejes részvények után netto 30 lej osztalék kifizetését határozta el. A jelentésből kitűnik, hogy a múltévi sikeresen keresztülvitt tőkeemelés dacára az intézet alaptőkéje nem áll arányban a fejlődés folytán elő-

állott igényekkel, úgy, hogy az igazgatóság a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján az alaptőkének 6 millióról 10 millióra való felemelését még ez év folyamán keresztül fogja vinni. A kétszázlejes részvények pedig össze lesznek vonva ezerlejes részvényekre, úgy, hogy a mostani alaptőke hatezer darab ezerlejes részvényből fog állni. Az igazgatóság új tagjai a régiókon kívül *Korossy György* és dr. *Moldován Silvius* lettek. A választmányt pedig az új taggal egészítette ki a közgyűlés. A részvényesek melegen üdvözölték az igazgatóság tagjait, de különösen *Földes Soma* ügyvezető-igazgatót, akinek odaadó és hozzáértő munkássága lehetővé tette, hogy az intézet betétállománya az elmúlt év folyamán negyvennyolc százalékkal, a váltótárca negyven százalékkal, a folyószámla-kölcsönök száznyolc százalékkal és ezek alapján az osztalék negyven százalékkal emelkedjék.

A Magyar Általános Hitelbank egyesítő romániai érdekeltségeit. Budapestről jelentik: Bankkörökben az a hír terjedt el, hogy a Magyar Általános Hitelbank tervbe vette összes romániai bankérdekeltségeinek egy új nagybank keretében való egyesítését. A tervek szerint az új banknak Kolozsváron volna a székhelye és több fiókintézetrel rendelkezne.

A mai valutapiac

A mai napon némileg megszilárdult a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 29.50—29.60, magyar korona 340—345, cseh korona 6.20—6.25, francia frank 11.05—11.08, svájci frank 40.50—40.60, dollár 209.00—210.00, angol font 1005—1007, olasz lira 8.55—8.60.

Devizapiac március 24-én:

Bukarest. Devizák: Páris 11.03, Berlin —, London 1003, Newyork 210.75, Róma 857.00, Zürich 40.70, Bécs 29.75, Prága 6.25.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123.50—123.50, Amsterdam 206.90—206.90, Newyork 518.75—518.75, London 2479.50—2478.00, Páris 2702.50—2702.15, Milánó 2110.00—2110.00, Prága 1540.00—1540.00, Budapest 72.00—72.00, Belgrád 320.00—320.00, Bukarest 247.50—247.50, Varsó 100.00—100.00, Bécs 73.15—73.15.

Párisi tőzsde: Bukarest 9.20

A bécsi marhavásár. (Saborsky és Fiai cég jelentése.) A mai bécsi marhavásáron felhajtás volt 3026 darab. Ebből romániai áru volt 647 darab. Az árak öt garással (100 garas = 1 shilling = 29.50 lej) olcsóbbodtak.

Saborsky József és Fiai cég

Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Élőállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

A kereskedelmi miniszter ma válaszol az üzletbérletek ügyében. Bukarestből jelentik: A kereskedők küldöttsége ma délelőtt megjelent Tancred Constantin kereskedelmi miniszternél, hogy választ kérjenek az üzletbérletek meghosszabbítása ügyében. A miniszter szívélyesen fogadta a küldöttség tagjait, majd kérte őket, hogy holnap délelőtt látogassák meg újra, mert holnap lesz a nap, amikor nagyon kellemes hírt közölhet a küldöttséggel.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.

Banca Ardeleana si Casa de Economie S. A.
Cluj.

Előnyös feltételek mellett
nyújt hiteleket.
Takarékönnyvecskékre és
folyószámlára elhelyezett
betétek után
a pénzvisszonyoknak meg-
felelő jó kamatot fizet.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Sürgönycim: Ardealbanca, Tel. 165, 909, 1269.

Lassenco

Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piața Unirii 32. Az Erdélyi Bank épületében. Telefon 640. Táviratcím: Lassenco

Ajánlja a kereskedő köröknek

gyűjtővagon-

forgalmát ab Wien, Triest, Németország, valamint Csehszlovákia nagyobb városaiból.

Rudolf Mosse Rt. 4130

Divatosnak lenni

annyi, mint kitűnni az emberek közül. Ne szerezz be ruhaszükségletét, míg nem tekinti meg

Voith & Co

divatáruházában

a külföld legutolsó szövetés selyem-

ujdonságait

A ma kívül vá Kolo Universi merközés volt kis akaratára kezni f gyenge l Biró Nag egy kom városi sp eme bécsi Ad verte a T merközés Brass yaszí for a BMTE Külfő gyar—sv nek a bé van, mer osztrák e a Gyümö lesznek m ünnepre egyedül a rendes id programr Buka Prahova 2:0 (0:0), Coltea 3: Váito összeállí zéseken r kapitány gyar vál Vogl III., Takács—

Prága (2:0). Ne Bécs: Rapid—V Nürnberg Felhiv intézők fe hogy ma tréningme sodik csar nek a pá van és ez pályán le

COMP.

szül kön

SPORT

A mai sportprogram

A mai egyházi ünnep sportprogramja rendkívül változatos.

Kolozsváron bajnoki mérkőzés lesz az Univerzitatea és a KAC csapatai között. Ez a mérkőzés tudvaleg még az első fordulóra volt kisorsolva, azonban a két egyesület közös akaratára elhalasztották. Az Univerzitatea igyekszik fog gólarányán javítani és ebben a gyenge KAC védelem aligha fogja akadályozni. Biró Nagy Lajos. Megelőzően az RMS játszik egy kombinált csapattal. Mindkét mérkőzést a városi sporttelepen játsszák le.

emesváron nemzetközi mérkőzés lesz. A bécsi Admira, amely vasárnap 3:0 arányban verte a TAC-ot, ma a Kinizsivel játszik. A mérkőzés elé nagy érdeklődéssel néznek.

Brassóban ma kezdődik a bajnokság tavaszi fordulója, melynek során a CFR játszik a BMTE-vel.

Külföldön Budapesten ma zajlik le a magyar-svájci válogatott mérkőzés. A mérkőzésnek a bécsi eredmény után kétszeres fontossága van, mert hivatva van eldönteni a magyar-osztrák erőviszonyt is. Bécsben nem ünneplik a Gyümölcsoltó boldogasszonyt és így itt nem lesznek mérkőzések. Itt említjük meg, hogy az ünnepre való tekintettel Kolozsváron csak egyedül az Uj Kelet jelenik meg csütörtökön a rendes időben. Igyekezni fogunk, hogy a mai programról részletesen tájékoztassuk olvasóinkat.

Bukaresti futballeredmények: Inventus—Prahova 2:2 (1:1), Sportul Stud.—Val-Vartaj 2:0 (0:0), Unirea—Makkabi 2:1 (0:1), Tricolor—Coltea 3:1 (2:1).

Változás a magyar válogatott csapat összeállításában. A vasárnapi bajnoki mérkőzések mutatott formák alapján a szövetségi kapitány a következőképp állította össze a magyar válogatott csapatot: Zsák, Vogl II.—Vogl III., Weber—Kleber—Nádler, Rémai III.—Takács—Orth—Molnár—Jenny.

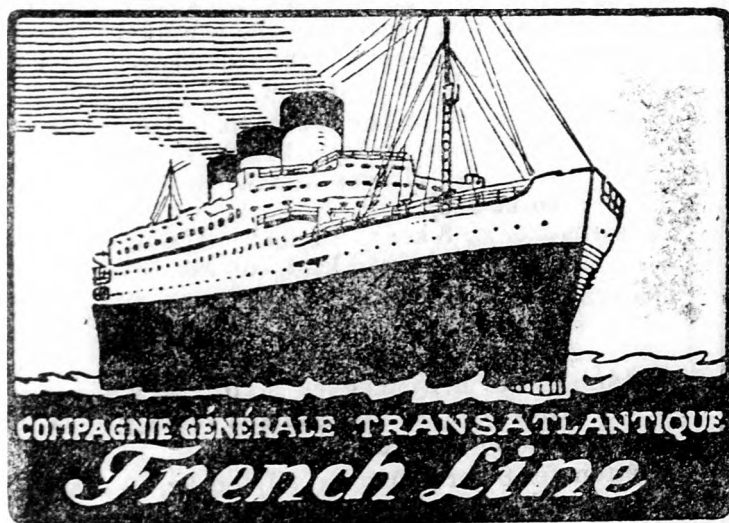
Külföldi eredmények:

Prága: Sparta—Simmering (Wien) 2:1 (2:0). Nemzetközi mérkőzés.

Bécs: Slovan—Sportklub 4:2 (1:1). Rapid—WAF 1:0 (0:0). Vienna—Ostmark 0:0.

Nürnberg: IFC Nürnberg—Manheim 3:1.

Felhívás a Haggibbor játékosaihoz. Az intézők felhívják a játékosok figyelmét arra, hogy ma szerda délután a sétatéri kispályán tréningmérkőzés lesz. Felkérjük az első és a második csapat tagjait, hogy félnégy órára legyenek a pályán. Az ifjúsági csapatnak mérkőzése van és ezért tagjainak már félkettőkor kell a pályán lenniük.

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
French Line

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA“ S. A. Bucuresti
Pasagiul Comédia
Táviratcím: Transatbuc.
Rador 2590

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz- butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse **SZÉKELY ÉS RÉTI**
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt, asztalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Egy kísérlet elegendő

annak igazolására, hogy a legmákosabb hűlés- és fájdalom, köszvény **rheuma és csusz**
rögtön megszűnik
ha elhasználunk egy üveg dr. Biró-féle **KASTANIN-t**

Hatása páratlan. 1 üveg **30 lej.** Főraktár:
Dr. Biró gyógyszerár, Cluj.
—2— Lloyd 8367

Mindenmért **husvétii** fűszerárú hecser-rel, ugy-ziatón f iss

palesztinai narancs

96, 128, 144 és 160-as.

Siracusa sárga citrom

300—860-as

Katz & Bernát cégnél Cluj

a legolcsóbb napi árban kapható.
Telefon 397. Rador 2503

Husvétii פסח שר

fűszer árú, fajborok, szilva és seprő pálinka, valamint kitűnő miao-égű beszt. rcei

szilva

koriátlan menyiségben beszereshető

Spéter Mózesnél Cluj, Piata Mihai Viteazul No 12.

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek

áruházába

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

a legujabb
angol és francia

divat- különlegessé- gek

kabát- és costumkel-
mék, costum- és ruha-
selymek, mintás ma-
roccainek a legnagyobb
választékban

raktárra érkeztek

Telefon **4-79** Telefon

Registru Specialhoz

szükséges szazza-
könyvek kaphatók **Bernat** papíráruházában
Cluj, P. Unirii 32

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-... vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseik díja előre fizetendő**

Perfect német és magyar levelező, gépirónó, aki könnyel is tud, délutáni foglalkozásra alkalmas nyelvi előkelő nagy vállalatnál. Cím: Lloyd Express, Cluj, Str. Memorandului 24. 8755

Vendéglői berendezés, asztalok, székek, kávéházi terasz eladó. Értekezni Vendéglőszövetség, Ipar-kamara, fdsz. 36. 8757

Jömeneteli cukrászüzlet, teljes berendezéssel és szoba-konyha butorral eladó palesztinai kivándorlás végett. Cím: Weisz cukrász, Jibau. 8759

שירי tejszín kapható háztartásra is, ugyancsak egyéb tejtermékek. Elek („Aurora” lapot) Solutiu (Viz-utca) 8. 8763

Név-jegyeket,

születési, eljegyzési, esküvői, kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a Kadima-nyomda Cluj

Jó karban levő, látható írású irógép eladó. Cím a kialakóban.

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap Egyetem-utca 5, a. 3.

Egy szalagmunka és egy szalagmunka eladó. Cím: Honvéd-utca 70. ajtó 8.

Szabász, ragaszt is, állást vállal bárhol, lehetőleg szombat megtartásával. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja „Szabász” jellegével. 8766

קאנקורו!

דיא נארדסערעדער ארטה' געמינדע זוכט פיר ריה אייר בעליט אין מלמד יר"ש מיט קליינער פאמיליע פיר דרדקי אונד גמרא אונטער-ריכט, דער אונטערשישע אונד דייטשער שפראכע קינדן אונט. געהאלט נאך איבעראיינקאממען. צייטונססע זינד ביז אום 15-טען אפריל אין פראנעסן. איינצושענדען.

Izsák Benzi, Miercurea-Niraj

CANADIAN PACIFIC
A VILÁG LEGNAGYOBBI KANADAI VASUT ÉS MAJÓSTÁRSÁGÁGA

81 60703 500000 TONNA
EUROPA 20000 PERFOLO VASUT

AMERIKA KANADA
AUSTRALIA JAPÁN
SOUTH AMERICA UJ ZEELAND
AFRIKA CHINA
KORULÖVELI A VILÁG KÖRÜLÖVELI A VILÁG

CSAK 4 NAPI VIZI UT AMERIKA ÉS KANADÁBA
RENDSZERES GYORSHAJÓZÁRAT AZ ÖSSZES HIKÓTÓKBÓL

ANTWERPEN
CHERBOURG
HAMBURG
LIVERPOOL
SOUTHAMPTON

AVILÁGIRÓK ÉS HONDOLÁS
EMPRESS ÉS HONDOLÁS
GÖZÖSSÉGEI
ES VASUTAL!

LEGNAGYOBBI KENYELEM
10. ASZTÁLYU HAJÓTÍPUS
2, 4 ÉS 6 ÁGGYAL
ELSŐRANGU KONYHA!

KANADA-AMERIKA STR. ÖSSZES ÁLLOMÁSÁIRA A PACIFIC PARTVIDEKIG

CANADIAN PACIFIC BUKAREST
CAL GRIVITELI

BRAD CERNAUTI CHISINAU TIMISOARA
STR. COLONEL PAULIAN 11 HOTEL BRISTOL RUGOLESPLATZ 1. E STR. BRASOVULUI 14. HOTEL CORONIA

Levelezések minden nyelven

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzslirt, mert ez tiszta, egészséges és kiadós!

ארון וש של פחם

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselei: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Mariau 8. Telefon 1-18.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Miklóssy Margit jubileuma. A kolozsvári Magyar Színház és vele együtt a kolozsvári színházlátogató közönség nagy ünnepet fog ülni néhány héten belül. Miklóssy Margit, a színház nagyszerű művésznője színészi pályafutásának huszonöt éves fordulójához ér. Az ünnepség időpontja még nincsen pontosan megállapítva, de bizonyos az, hogy a kolozsvári kulturális közönség egyöntetű szeretettel fog részt venni Miklóssy Margit jubileumán. Értesülésünk szerint már is nagyarányú mozgalom indult meg a társadalom minden rétegében, azzal a céllal, hogy Miklóssynak művészi jelentőségéhez méltó, nagyarányú ajándékok nyújtsanak át a jubileumi ünnepség alkalmával. Lapunk annak idején még bőven ki fog térni ennek az istenáldotta tehetségű művésznőnek méltatására és a jubileumi ünnepély előkészítéséről is időről-időre tájékoztatni fogjuk olvasóinkat.

Egy fiatal erdélyi hegedűművész sikere Budapesten. A budapesti zeneművészeti főiskola IV-ik házi hangversenyén feltűnő sikert aratott László Ilma, tordai származású fiatal hegedűművész. A budapesti lapok egyhangú elragadtatással írnak nem mindennapi képességeiről. László Ilma Gabriel Ferenc hegedűművész tanítványa és rövidesen Erdélyben is fel fog lépni a „Pro Palesztina Liga” által rendezendő kulturerőlyen. Művészkörökben nagy jövőt jósolnak a fiatal hegedűművésznek.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Postás Katka (5-ödször, Barna Sári vendégjátékával, néphétel 91 sz. A. sorozat 124)
Szerda: Fűzfalevel (Operettujdonosság 10-edzsr. Csak felnőttek nézhetik meg. Bérletszünetben, sorozatszám 125)
Csütörtök: Elsler Fanni (Operettujdonosság 5-ödször, bérletszünet, sorozat 126)
Péntek: Altó (Ujdonosság először, premiárból let 48 szám, sorozat 127)
Péntek d. u. fél 4-kor Mézeskalács (Barna Sári vendégjátékával, mérsékelt helyarákkal, sorozat 128)
Szombat este fél 8-kor: Altóra 2-edzsr, napi bérlet 92 szám B, sorozat 129)
Szombat este fél 11-kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Ferenc telepátikus és szuggesztív mutatóvanyai. Az előadás alatt az ajtók zárva lesznek, sorozat 130)
Vasárnap d. u. 3-kor: Délibáb (Ujdonosság, 5-edzsr mérsékelt helyarákkal, sorozat 131)
Vasárnap este fél 6-kor: Postás Katka (Operettujdonosság, 6-ödször, Barna Sári vendégjátékával, rendezés helyarákkal, sorozat 132)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A nótás kapitány (20-ödször, R. Halsz Baba vendégjátéka, bérletszünetben, sorozat 133)
Hétfőn fél 8-kor: Altóra (Ujdonosság, 3-adzsr, napi-bérlet 93 sz. A, sorozat 134)
Hétfő este fél 11-kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Ferenc telepátikus és szuggesztív mutatóvanyai, az előadás alatt az ajtók zárva lesznek, sorozat 135)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Szerda, márc. 25. Kean. (Lángész vagy örület.) Szenzációs dráma 9 felvonásban, Dumas regénye után. Főszerepben Mo-jukine, Lisenko és Coine.
Uránia-mozgó. Szerda, március 25. Robinson Crusoe. Hatalmas szenzációs dráma 8 felvonásban. Főszerepben Claude Merille és M. Dani.
Apollo-mozgó. Szerda, március 25. Megszelídített oroszlan. Szenzációs cirkuszdráma, 5 felvonásban. Főszerepben a híres orosz atléta: Petroff.

* A világ leggyászosabb helye az, amely nem halad a kultúrával. Aki nem olvas, nem haladhat: röghöztapadt. Ne tévovázzon: fizessen elő az „Ex Libris”-re Lepagenál, Kolozsvár. Kérjen prospektust.

A LEGJOBBÁK OTTO GAGEL TEASÜTENEMYEI

Jó könyvek

Dosztojevszkij: Szegény emberek . . . 66	Wells: Felszabadult világ . . . 90
Anatole France: Komédiás történet . . . 70	Zola: Germinal . . . 210
Flaubert: Három mese . . . 140	Strindberg: Haláltánc I-II . . . 140
Dickens: Pickwick Club . . . 420	France A.: Coignard Abbe. Epikur kertje . . . 170
Dante (Babits): Pokol . . . 170	France A.: Pártító angyalok . . . 144
" Purgatorium . . . 170	Wilde: Doryan Gray . . . 280
" Paradiocsom . . . 170	Farrere: Új emberek . . . 240
Gerald: Szeretni . . . 160	Kuprin: Szulamit . . . 200
Hoffmannsthal: Akárki . . . 100	Benoit Pierre: Ferte kisasszony . . . 240
Knut Hamsun: Lyngre szerkesztő . . . 160	Romain Rolland: Anette és Szilvia . . . 200
Karinthy: Tanár ur . . . 110	Jack London: A méhek dala . . . 72
" Jelbeszéd . . . 120	
Rab Gusztáv: Mocsárláz . . . 200	
Tagore: Hajótöröttek . . . 280	
Mark Twain: Koldus és királyfi . . . 130	
Unamuno: Ez aztán a férfi! . . . 120	

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában Kérjen könyvjegyzéket!